

**UCHWAŁA NR LVI/ 458 /2023
RADY MIEJSKIEJ BORKU WLKP.**

z dnia 20 kwietnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447 z późn. zm.) Rada Miejska Borku Wlkp. uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Borku Wlkp.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Borku Wlkp.

Tomasz Pawlak

Załącznik do uchwały nr LVI/458/2023
Rady Miejskiej Borku Wielkopolskiego
z dnia 20 kwietnia 2023r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023-2025

Borek Wielkopolski, kwiecień 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	3-5
2. Podstawa prawna	6
3. Założenia ogólne	7
4. Zasady działania	7-8
5. Diagnoza	9-16
6. Analiza SWOT	17-18
7. Cele i działania Programu	19-23
8. Efekty i rezultaty Programu	24
9. Adresaci Programu	24
10. Realizatorzy Programu	24-25
11. Źródła finansowania Programu	25
12. Monitorowanie Programu	25
13. Zakończenie	25-26

”Rodzina to niekoniecznie ci ludzie, wśród których człowiek się rodzi. Można ją sobie znaleźć samemu. Tam, gdzie jest bezpiecznie i ciepło. Tam gdzie człowiek czuje, że właśnie tu jest jego miejsce.”

- Judi Westwater -

„Wszystkie szczęśliwe rodziny są do siebie podobne, ale każda nieszczęśliwa rodzina jest nieszczęśliwa na swój sposób. Nie wybieramy sobie rodziców, podobnie jak rodzice nie wybierają sobie dzieci.”

-Lew Tolstoj-

WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej świadomości życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców oraz przemoc zaburzają zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, niszczą poczucie bezpieczeństwa, prowadzą między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Dodatkowo dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać.

Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Praca z rodziną biologiczną, w sytuacji wymagającej umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej musi mieć na celu zwiększenie oddziaływań umożliwiających powrót dziecka do rodziny, powinna być kompleksowa i obiektywna. Działania wspierające utrzymanie pełnej rodziny są wskazane zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z finansowaniem pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Bardzo ważnym elementem programu niezbędnym do realizacji zadań z zakresu wsparcia rodziny jest stworzenie warunków do rozwoju kadr pracujących na rzecz rodzin wieloprotymowych oraz umożliwienie im wprowadzania nowych form pracy z tymi rodzinami.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Borek Wielkopolski został opracowany na lata 2023-2025 i stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu gminy Borek Wielkopolski, w tym szczególnie rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, mających szczególne potrzeby. Nadrzędnym celem Programu jest dbanie o dobro rodziny. Środowisko rodzinne to pierwsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka, które wywiera ogromny wpływ na powstanie wzorców, autorytetów, norm, zachowań i wartości.

Wsparcie winno polegać w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie ,
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,

6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,

7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Dylematy związane z rodziną stają się nie tylko przedmiotem szczególnego zainteresowania polityki społecznej, ale też dużym wyzwaniem dla niej. Dotyczy to zwłaszcza kwestii związanych ze wspieraniem funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej rodziny. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii, jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej komórki społecznej. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów- wszystko to powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz, angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować zaniedbanie, a także całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

PODSTAWA PRAWNA

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 poz.447 ze zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz.2268 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2022, poz. 615 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2022 r., poz. 1205 ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2022 r., poz. 1577 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023, poz. 165 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.z 2023 poz.172);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r., poz. 2123 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021, poz. 1249 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2022, poz. 2140);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2022 poz. 2140 ze zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borek Wielkopolski na lata 2021-2025;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2023 poz.185).

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Strategicznym celem programu jest budowa lokalnego systemu pomocy rodzinie w gminie Borek Wielkopolski, w ramach którego rodzina będzie mogła liczyć na pomoc i kompleksowe wsparcie. Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (ośrodek pomocy społecznej, przedszkola, szkoły, sąd, policja).

W związku z powyższym zostaje wprowadzony trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Borek Wielkopolski na lata 2023-2025, którego priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin.

ZASADY DZIAŁANIA

Zapewnienie wsparcia rodzinie polegać powinno w szczególności na analizie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego, wzmacnianiu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, dążeniu do reintegracji rodziny. Głównymi filarami programu są pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do najważniejszych zadań pracowników socjalnych należy pomoc rodzinom potrzebujących, prawidłowe rozpoznanie ich sytuacji oraz monitorowanie podejmowanych działań. Ponadto niezwykle istotne jest dokonanie analiz i ocen zjawiska. W tej sytuacji pracownicy socjalni przeprowadzają rodzinny wywiad środowiskowy. Jeżeli z przeprowadzonej analizy sytuacji wynika konieczność przydzielenia asystenta, pracownik socjalny występuje z wnioskiem o jego przydzielenie do kierownika ośrodka pomocy społecznej. Asystent rodziny zostaje również przydzielony w sytuacjach, w których istnieją przesłanki o odbiorze dzieci z ich naturalnego środowiska. Wówczas jego rola sprowadza się do wspierania rodziny w celu przywrócenia jej władzy rodzicielskiej.

W myśl ustawy do zadań asystenta rodziny należy:

- wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz mającej trudną sytuację życiową;
- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu najważniejszych problemów;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- wspieranie aktywności społecznej;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- motywowanie i wspieranie aktywności rodziny;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dzieci i rodzin;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonaniu zadań uzna za niezbędną.

DIAGNOZA

Gmina Borek Wielkopolski jest gminą miejsko-wiejską, w skład której wchodzi 23 jednostki pomocnicze. Położona jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie gostyńskim. Sąsiaduje z takimi gminami jak: Pogorzela, Piaski, Dolsk, Jaraczewo, Koźmin Wielkopolski. Sieć placówek oświatowo-wychowawczych w gminie tworzą: Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie, Żłobek Publiczny w Karolewie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borku Wielkopolskim, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zimnowodzie. W funkcje edukacyjno-wychowawcze wpisują się także świetlice szkolne. Ponadto placówki oświatowe w zakresie swoich działań prowadzą zajęcia pozalekcyjne tj.: różnego rodzaju kółka (strzeleckie, techniczne, plastyczne itp.). Działalność kulturalną w Gminie prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który jest organizatorem wielu imprez okolicznościowych i cyklicznych. Działająca na terenie gminy Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy stanowi ważny element wspierania kultury i edukacji, propaguje książkę i czytelnictwo. Z kolei pomoc socjalną mieszkańcom Gminy świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej o szerokim wachlarzu zadań ustawowych. Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy zapewnia Przychodnia Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” oraz dwie apteki. Na rzecz mieszkańców prężnie działają organizacje pozarządowe. Upowszechnianiu sportu i rozwoju kultury fizycznej w gminie sprzyja dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa. Najważniejsze obiekty sportowe Gminy znajdują się w Borku Wielkopolskim przy kompleksie boisk sportowych „ORLIK 2012”. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują place zabaw. Większość podmiotów gospodarczych zalicza się do sektora prywatnego. Dominującymi branżami są: handel, naprawy, budownictwo, rolnictwo, przetwórstwo. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy czuwają Posterunek Policji w Borku Wielkopolskim oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

Dla potrzeb programu opracowano część diagnostyczną.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w 2019 r.

Wiek	Liczba mieszkańców		
	ogółem	W tym:	
		kobiety	mężczyźni
Ogółem	7649	3743	3906
0-17	1487	677	810
18 i powyżej	6162	3066	3096

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w 2020r.

Wiek	Liczba mieszkańców		
	ogółem	W tym:	
		kobiety	mężczyźni
Ogółem	7571	3706	3865
0-17	1477	672	805
18 i powyżej	6094	3034	3060

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

Tabela 3. Liczba mieszkańców w 2021r.

Wiek	Liczba mieszkańców		
	ogółem	W tym:	
		kobiety	mężczyźni
Ogółem	7486	3684	3802
0-17	1487	682	805
18 i powyżej	5999	3002	2997

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

Tabela 4. Liczba mieszkańców w 2022r.

Wiek	Liczba mieszkańców		
	ogółem	W tym:	
		kobiety	mężczyźni
Ogółem	7388	3652	3736
0-17	1474	679	795
18 i powyżej	5914	2973	2941

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wlkp. Rodziny z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. Rodzina bezradna opiekuńczo-wychowawczo lub zagrożona tym problemem to rodzina, która nie spełnia swych zadań wobec dzieci.

Z danych statystycznych tutejszego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc każdego roku, maleje, co nie przekłada się jednak na zmniejszenie pomocy w zakresie pracy socjalnej. Monitoring rodzin odbywa się poprzez pracę socjalną, jak również wsparcie przez asystenta rodziny.

Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w ramach pomocy społecznej w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	88	80	66	70
Liczba osób w rodzinie	224	194	168	171

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

Tabela 6. Powody, dla których rodziny korzystały z pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
1.	Ubóstwo	46	37	35	38	131	103	91	97
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	10	8	8	5	10	8	8	5
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	2	2	7	12	13	9	48	75
5.	Bezrobocie	35	31	17	24	103	82	39	59
6.	Niepełnosprawność	40	36	20	32	99	82	45	86
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	34	31	23	32	44	53	43	45
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	7	7	6	9	38	36	38	41
9.	Przemoc w rodzinie	12	12	13	1	38	54	48	6
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Alkoholizm	12	11	13	9	26	24	34	20
12.	Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0	1	1	5	0	1
13.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	1	0	0	0	4

14.	Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

W latach 2020-2022 w gminie Borek Wielkopolski było zatrudnionych 2 asystentów rodziny w zadaniowym systemie pracy. Elastyczny czas pracy asystenta pozwolił być z rodziną zgodnie z jej potrzebami. Rolą asystenta rodziny było niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z małoletnimi dziećmi. Aktualnie zgodnie z ustawą liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Tabela 7. Wydatki na wynagrodzenie asystenta rodziny oraz pozostałe koszty w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Wydatki łącznie, w tym:	27237,00	43932,00	46134,00	58469,00
Dotacja z budżetu państwa	20137,00	42657,00	44634,00	55859,00
Środki z Funduszu Pracy	7100,00	1275,00	1500,00	2610,00
Środki własne	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

Poniżej przedstawiono kolumnowy wykres wydatków na wynagrodzenie asystenta rodziny oraz pozostałe koszty w latach 2019-2022

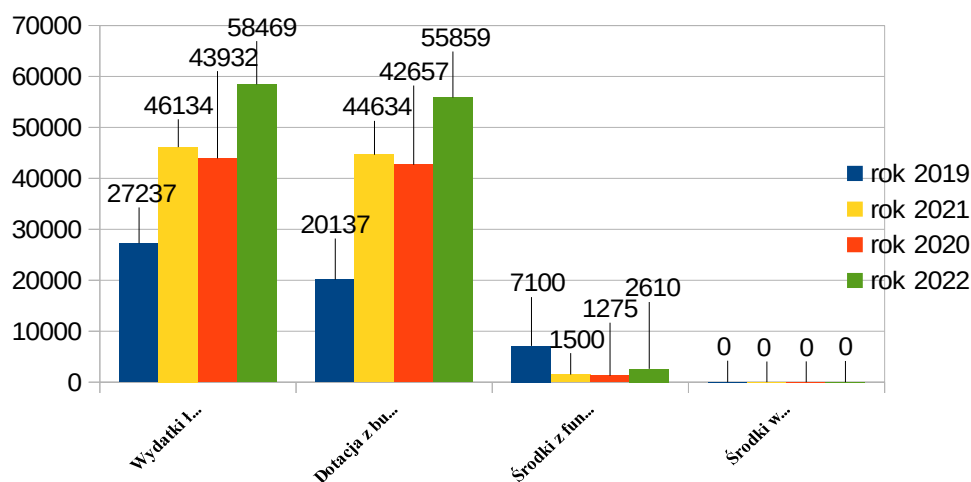

Tabela 8. Rodziny objęte asystenturą w latach 2019-2022

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	2	2
2.	Liczba rodzin, które skorzystały z usług asystenta rodziny	8	9	11	9
2.1.	Do 3 miesięcy	0	1	3	0
2.2.	Powyżej 3 do 12 miesięcy	1	1	0	0
2.3.	Powyżej 1 roku				
3.	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	7	7	8	9
4.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	1	1	1	1
4.1.	Ze względu na osiągnięcie celów	0	1	2	1
4.2.	Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	0	0
4.3.	Ze względu na zmianę metody pracy	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

Najczęstsze powody przyznania pomocy rodzinom w postaci wsparcia asystenta rodziny:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze i problemy szkolne dzieci;
- brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i prawidłowego gospodarowania budżetem domowym;
- problem alkoholowy w rodzinie;
- przemoc w rodzinie;
- niepełnosprawność.

Wachlarz zadań asystenta rodziny przyczynia się do udzielenia rodzinom profesjonalnej pomocy w formie:

- przygotowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- pomocy edukacyjnej, wspieranie aktywności społecznej;
- pomocy w polepszaniu warunków socjalno-bytowych;
- pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej;
- pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

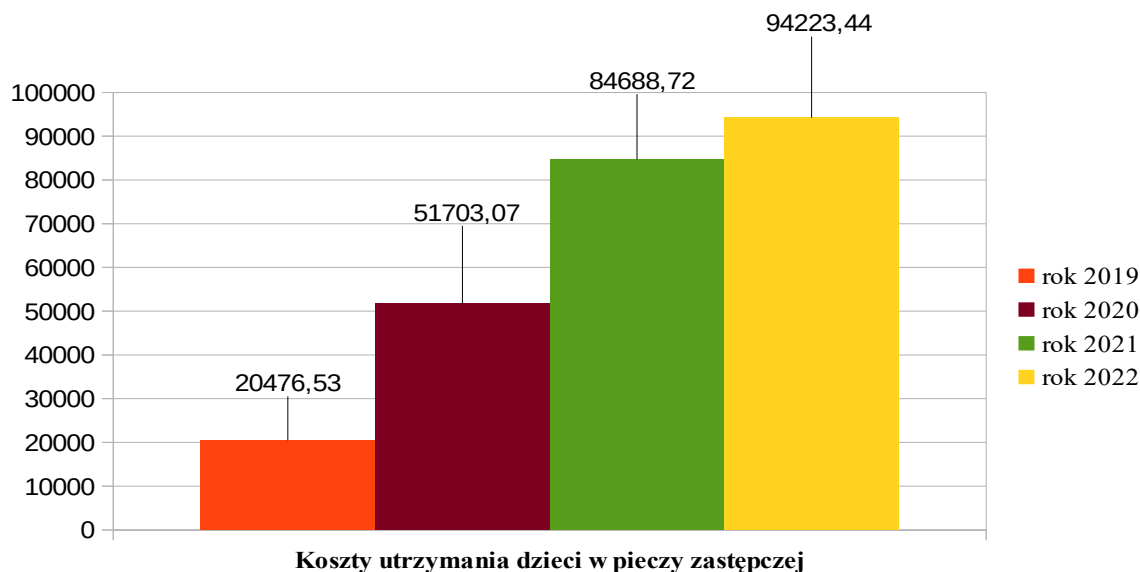
Gminny Program Wspierania Rodziny skupia się na wzmocnieniu rodziny poprzez reintegrację społeczną rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmocnieniu i budowaniu więzi rodzinnych, zapewnianiu rodzinom rozwoju, wspomaganie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich itp. Najważniejszym jednak zadaniem, jest zapewnienie rodzinie bezpieczeństwa, a zwłaszcza jej najmłodszym członkom. Niestety monitorując życie rodzinne podopiecznych, pracownicy dostrzegają błędy w sprawowaniu funkcji rodzicielskich. Zdarzają się przypadki, gdzie jedyną możliwością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, jest umieszczenie go w pieczy zastępczej. Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny, piecza zastępcza jest zastosowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców i sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. W realizacji tych zadań MGOPS w Borku Wielkopolskim współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.

Tabela 9. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2019-2022

L p.	DZIECI UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ	ROK			
		2019	2020	2021	2022
1.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (dom dziecka)	0	2	2	2
2.	Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionej rodzinie zastępczej	2	3	2	3
3.	Liczba dzieci umieszczonych w niespokrewnionej rodzinie zastępczej	3	1	1	1
4.	Liczba dzieci usamodzielnionych	0	0	0	0
5.	Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	20476,53	51703,07	84688,72	94223,44
6.	Liczba dzieci ogółem	5	8	7	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

Wykres ukazujący koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej na lata 2019-2022

ANALIZA SWOT:

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dokonano analizy SWOT. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">➤ możliwość zatrudnienia asystentów rodziny;➤ systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, dzielnicowych, pedagogów szkolnych;➤ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej;➤ spadek bezrobocia wśród mieszkańców gminy;➤ wspieranie rodzin w codziennym funkcjonowaniu poprzez wsparcie asystenta rodziny;➤ spadek liczby osób objętych pomocą społeczną;➤ dostępność do poradnictwa prawnego;➤ wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży;➤ dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych;➤ punkt konsultacyjny (psycholog, terapeuta uzależnień);➤ oferta prawna dla osób i rodzin przewyższających problemy;➤ funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny;➤ funkcjonowanie w gminie Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny;➤ oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;	<ul style="list-style-type: none">➤ dziedziczna bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;➤ brak pozytywnych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych;➤ uzależnienie od pomocy społecznej;➤ długoterminowe korzystanie z finansowych form pomocy społecznej;➤ bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie;➤ brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej;➤ wyuczona bezradność i roszczeniowość;➤ uzależnienie od pomocy i brak współpracy rodzin w zakresie rozwiązywania problemów;➤ nadużywanie przez członków rodziny alkoholu, nadmierne korzystanie z internetu oraz narastająca przemoc w rodzinie;➤ brak rodzin wspierających;➤ brak mieszkań chronionych na terenie gminy;➤ brak lokali mieszkalnych z przeznaczeniem na lokale socjalne, komunalne dla rodzin potrzebujących;➤ obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami w kryzysie, zwiększające się prawdopodobieństwo wypalenia zawodowego;➤ szara strefa zatrudnienia;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ działalność placówek oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odrzucenie autorytetu szkoły, nauczycieli; ➤ brak zaangażowania rodziców w zapewnienie dzieciom twórczego zagospodarowania czasu wolnego, ➤ niski poziom świadomego rodzicielstwa.
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość wprowadzenia asystenta w celu wsparcia rodziny przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej; ➤ wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny; ➤ możliwość wychowywania się dzieci w rodzinie biologicznej; ➤ umieszczanie dzieci poza rodziną tylko w skrajnych sytuacjach; ➤ wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez rodziców; ➤ kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji pomocowych; ➤ dotarcie do całej społeczności lokalnej oraz konkretnych grup odbiorców i środowisk poprzez akcje informacyjne, ulotki. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ degradacja wartości rodzinnych; ➤ postrzeganie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji udzielającej jedynie pomocy finansowej; ➤ zanik więzi i tradycji rodzinnych; ➤ wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży (przemoc fizyczna i emocjonalna oraz cyberprzemoc, alkoholizm, narkomania); ➤ dziedziczenie biedy i dysfunkcji występujących w rodzinach; ➤ niestabilność prawa dotycząca polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w ich interpretacji; ➤ wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomocowych ➤ rozpowszechnianie w mediach negatywnych przykładów pracy służb pomocowych w obszarze interwencji kryzysowych; ➤ konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. ➤ uzależnienia dzieci od internetu; ➤ uzależnienie behawioralne.

CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny programu:

Zapewnienie wszechstronnego wsparcia na rzecz pozostawienia dziecka w rodzinie biologicznej oraz stworzenie przyjaznych warunków w środowisku dla dziecka powracającego do rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
2. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się pomocą rodzinie.
3. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

CEL SZCZEGÓŁOWY			
WSPIERANIE RODZINY W WYCHOWANIU DZIECKA ORAZ W PRAWDŁOWYM PEŁNIENIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ W CELU ZAPOBIEGANIA SYTUACJOM KRYZYSOWYM			
Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
➤ wsparcie asystenta rodziny	➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim	➤ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym z mocy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; ➤ liczba dzieci w rodzinach; ➤ liczba zakończonych planów pracy z rodziną	2023-2025
➤ realizowanie programów profilaktycznych	➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ Gmina Borek Wielkopolski; ➤ organizacje	➤ liczba uczestników Programu; ➤ ilość zrealizowanych Programów;	2023-2025

	<p>pozarządowe;</p> <p>➤ placówki oświatowe.</p>		
<p>➤ prowadzenie Punktu Konsultacyjnego</p>	<p>➤ Gmina Borek Wielkopolski</p>	<p>➤ liczba przeprowadzonych konsultacji;</p> <p>➤ liczba osób korzystających z poradnictwa</p>	2023-2025
<p>➤ Wspieranie aktywnych form wypoczynku oraz wspólnego spędzania czasu z rodziną</p>	<p>➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim;</p> <p>➤ organizacje pozarządowe;</p> <p>➤ placówki oświatowe i kulturowe</p>	<p>➤ liczba zorganizowanych festynów-pikników</p> <p>➤ liczba osób, które wzięły w nich udział.</p>	2023-2025
<p>➤ upowszechnienie Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny</p>	<p>➤ Urząd Miejski w Borku Wielkopolskim;</p> <p>➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim</p>	<p>➤ liczba rodzin, którym wydano kartę;</p> <p>➤ liczba wydanych kart;</p> <p>➤ liczba lokalnych podmiotów oferujących ulgę dla posiadaczy kart</p>	2023-2025
<p>➤ upowszechnienie Karty Dużej Rodziny</p>	<p>➤ Urząd Miejski w Borku Wielkopolskim;</p> <p>➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim</p>	<p>➤ liczba rodzin, którym wydano kartę;</p> <p>➤ liczba wydanych kart;</p> <p>➤ ilość lokalnych podmiotów oferujących ulgę dla posiadaczy kart</p>	2023-2025
<p>➤ udostępnienie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, mediacji, terapii dla rodzin z dziećmi</p>	<p>➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim;</p> <p>➤ PCPR w Gostyniu</p>	<p>➤ liczba udzielonych porad;</p> <p>➤ liczba osób korzystających z usług</p>	2023-2025

<ul style="list-style-type: none"> ➤ praca socjalna i interwencja kryzysowa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ Zespół Interdyscyplinarny w Borku Wielkopolskim 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba rodzin objętych pracą socjalną; ➤ ilość założonych Niebieskich Kart „A” ➤ liczba rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart; 	2023-2025
<ul style="list-style-type: none"> ➤ świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ Spółdzielnia socjalna „Arka” w Gostyniu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba rodzin objętych usługami specjalistycznymi ➤ liczba świadczeń. 	2023-2025
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wypłacanie świadczeń z pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole; ➤ liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy finansowej; ➤ liczba wypłaconych świadczeń 	2023-2025
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wypłacanie świadczeń rodzinnych ➤ wypłacanie świadczeń wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wypłaconych świadczeń; ➤ liczba rodzin objętych pomocą 	2023-2025 2023-2023
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wypłacanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wypłaconych świadczeń; ➤ liczba rodzin objętych pomocą 	2023-2025

<p>➤udzielenie pomocy w formie skierowania w sytuacjach kryzysowych rodzin do ośrodków wsparcia lub mieszkania socjalnego</p>	<p>➤MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤Gmina Borek Wielkopolski; ➤Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej Piaski</p>	<p>➤ liczba rodzin objętych pomocą</p>	<p>2023-2025</p>
<p>➤umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej i współfinansowanie pobytu</p>	<p>➤MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤PCPR Gostyń</p>	<p>➤ liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 2023-2025</p>	<p>2023-2025</p>
<p>➤monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin dysfunkcyjnych</p>	<p>➤MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ policja; ➤ placówki oświatowe; ➤ kuratorzy; ➤ pielęgniarce środowiskowe</p>	<p>➤ liczba dzieci i rodzin dysfunkcyjnych; ➤ liczba wniosków skierowanych do GKRPA; ➤ liczba założonych Niebieskich Kart „A”</p>	<p>2023-2025</p>
<p>➤współpraca osób i podmiotów na rzecz dziecka i rodziny</p>	<p>➤ pracownicy socjalni; ➤ pielęgniarce środowiskowe; ➤ pracownicy oświaty; ➤ kuratorzy; ➤ dzielnicowi; ➤ pedagodzy szkolni; ➤ członkowie organizacji pozarządowej; ➤ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania</p>	<p>➤ liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych; ➤ liczba zakończonych Niebieskich Kart</p>	<p>2023-2025</p>

	Problemów Alkoholowych		
PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ POMOCĄ RODZINIE			
➤ szkolenia, kursy, warsztaty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ Gmina Borek Wielkopolski; ➤ placówki oświatowe; ➤ PCPR Gostyń; ➤ kuratorzy; ➤ GKRPA w Borku Wlkp.; ➤ policja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba szkoleń, kursów, warsztatów; ➤ liczba uczestników; ➤ tematyka szkoleń 	2023-2025
WSPIERANIE RODZINY W JEJ PRAWIDŁOWYM FUNKCJONOWANIU			
➤ wspieranie rodziny w formie poradnictwa (szkolenia, kursy, warsztaty)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ MGOPS w Borku Wielkopolskim; ➤ Gmina Borek Wielkopolski; ➤ placówki oświatowe; ➤ PCPR Gostyń; ➤ kuratorzy; ➤ GKRPA w Borku Wlkp.; ➤ policja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba szkoleń, kursów, warsztatów; ➤ liczba uczestników; ➤ tematyka szkoleń 	2023-2025

EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci poza rodziną biologiczną w pieczy zastępczej.
2. Przywrócenie poprawnego funkcjonowania rodziców rodzin biologicznych.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych.
4. Zorganizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.
5. Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych.
6. Poprawa sytuacji bytowej rodzin.
7. Zorganizowanie bezpiecznego miejsca dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych.
8. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
9. Ułatwienie dostępu do usług publicznych dla rodzin wielodzietnych.
10. Podniesienie kompetencji osób działających na rzecz pomocy rodzinie i dziecku.
11. Zapewnienie bezpieczeństwa rodzin doznających przemocy domowej.

ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny dysfunkcyjne, w szczególności mające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych.
3. Osoby i instytucje działające na rzecz rodziny dysfunkcyjnej.

REALIZATORZY PROGRAMU:

1. Urząd Miejski w Borku Wielkopolski.
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Borku Wielkopolskim.
4. Zespół Interdyscyplinarny w Borku Wielkopolskim.
5. Posterunek Policji w Borku Wielkopolskim.
6. Placówki oświatowe na terenie gminy Borek Wielkopolski.
7. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Borek Wielkopolski.
8. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Borku Wielkopolskim.
9. Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Borku Wielkopolskim.
10. Kuratorzy Rodzinni przy Sądzie Rejonowym w Gostyniu.

11. Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu.
12. Sąd Rejonowy w Gostyniu.
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.
14. Organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

1. Ze środków własnych budżetu Gminy.
2. Ze środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródła.
3. Z dotacji celowych z budżetu państwa.

MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitorowanie programu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim polegać będzie na gromadzeniu informacji, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Monitoring i ewaluacja będzie prowadzona przez cały okres realizacji programu na bieżąco oraz w ramach rocznych sprawozdań z realizacji programu.

Za realizację oraz koordynację działań objętych programem odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim.

ZAKOŃCZENIE

Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny poprzez podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu gminy Borek Wielkopolski.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawy jakości życia rodzin z gminy Borek Wielkopolski. Rodzinie należy stworzyć warunki do samodzielnego zmierzania się z problemami, z którymi się boryka, tak aby mogła normalnie funkcjonować w społeczeństwie.

W związku z powyższym w realizację programu powinny włączać się wszystkie instytucje z terenu gminy, które w swoich działaniach mają postawione za cel wspieranie dziecka i rodziny. Doświadczenia pracowników pomocy społecznej wskazują, że środowiska objęte programem borykają się z problemami natury finansowej oraz problemami związanymi z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wyzwaniem dla tutejszego Ośrodka jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów „dobrego rodzicielstwa”. Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększenie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków.

Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa pracownika socjalnego i asystenta rodziny, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Opracowanie programu: zespół składający się z pracowników socjalnych nadzorowanych przez Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim.

UZASADNIENIE

W oparciu o treść art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) do zadań gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami.

Program jest propozycją kierunków działań pomocowych prowadzonych przez gminę o statusie miejsko – wiejskim w latach 2023-2025 na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Działania te mają na celu umocnienie pozycji rodzin w społeczeństwie i umożliwienie pozostawienia dzieci w środowisku naturalnym, jakim jest rodzina.

Niniejszy program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowany w gminie Borek Wielkopolski od 2020 r. Poprzedni program był opracowany na lata 2020-2022 przyjęty uchwałą Nr XV/127/2019 Rady Miejskiej z dnia 12 grudnia 2019 utracił moc obowiązującą.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w Gminie Borek Wielkopolski jest w pełni uzasadnione.